

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNPAL REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.
Fél évre	4 "
Egész évre	8 "
Egyes szám ára	20 fill.

Felelős szerkesztő:
ZÁDORY KÁROLY.
Lap. kiadó tulajdonos:
FIGULI ANTAL.

A lap szemeli részét illető közlemények a »Petrozsény és Vidéke« szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a Kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilvántartási közlemények árszabály szerint számíttatnak.

Tüzes nyelvek.

Az egy Isten harmadik személye a Szent-Lélek, tüzes nyelvek alakjában szállt az apostolokra, hogy megerősítse őket az égbe szállt Üdvözítő hitében, melynek tanítására Isteni szózat inté őket. „És elmenvén tanítsatok minden nemzeteket.”

Igy szólt az égi hang.

Az egyszerű halászok a népek, nemzetek nyelvén tanítottak, oktattak, terjesztették Jézus vallását, a boldogító kulturát.

Ezt ünnepli ma, pünkösdi napján a keresztény világ.

A tüzes nyelvek ünnepe a hittvallás erejével és igazságaival tesz bizonyosságot arról, hogy a nyelv mily fontos tényezője a nemzet életének.

Bölcsen mondá egy nagy államférfi, hogy; „Szent jogunk van nekünk ahhoz, hogy a mi nyelvünket ápoljuk, nyelvünket védjük és terjesztjük.” Elévülhetetlen jog ez, amelyet nem engedünk eldisputálni senki által magunktól, amelyet szóba sem engedünk hozni, nem engedünk érinteni, mert az természetes joga minden nemzetnek amint természetes joga az anyának, hogy védje gyermekeit és a gyermeknek, hogy védje szüleit. És ha minden nemzet kincse a nyelvei a magyar nemzetnek nemcsak kincse, a magyar nemzet fejlődésének, a magyar nemzet boldogulásának, a magyar nemzet fönmaradásának egye-

nes életföltétele. Jól mondták valamikor Magyarország kairai és rendjei, amikor a magyar nyelvi alapnak megalkotásáról volt szó, hogy végváraknál, erősségeknél, hadseregeknél és mindennél erősebb védő vára Magyarországnak a nyelv. Az alkotmányának semmi fontos elvi tétele, semmi garanciája, sem törvénynek akár milyen rendelkezése nem biztosítja a nemzet fönállását úgy, mint a nyelv. Ennek a tudatnak a nemzet szívében kell élnie, mindenkinek ez országban e tudat iránt lelkesednie kell és lelkesedésében vállvetve közreműködnie. És kinek lehet kifogása ez ellen? Ama honfitársainknak talán, akik nem beszélnek a nyelvünket, akiknek más az anyanyelvük és van saját kulturájuk? Nem lehet jogos kifogás; mert mi e kulturát és az ő anyanyelvüket bántani nem akarjuk, mi nem akarunk és nem fogunk erőszakkal magyarosítani, aki ezt ránk fogja, valótlanságot állít és rágalmazza a magyar nemzetet, mi nem akarjuk megcsontítani az ő jogait anyanyelvükhöz és saját műveltségükhöz, csak azt akarjuk, hogy ők a magyar állameszméhez ragaszkodva annak hiveiül vallják magukat és a maguk anyanyelvük mellett a magyar nyelvet is elfogadják olyannak, amelyet nekik is hasznos elsajátítani. Nem erőszakkal terjesztjük mi a magyar nyelvet, de szeretettel az ő saját és legsajátosabb érdekükben.

Mert hiszen abban a szétágazó, szertesztéshuzó, ugynevezett nemzetiségi mozgalomban,

amely itt-ott jelentkezik, az egyedül biztos és egyedül összetartó kapocs és az egyedüli ami védelem, ami védőtetőzet az idegen ajku kulturának is az a magyar államnak egységesen épített, megerősödött kulturája, mert ez tudja csak azokat megvédeni, akik különben egymás ellen, vagy egymás mellett, de semmi körülmények közt sem egységesen, végeredményben oly irányzatokba és áramlatokba fulladnának bele, ami ellen csak egy dolog védi meg őket: az egységes magyar nemzeti állam ereje és hatalma, a magyar kultúra megszilárdulása, amely nemcsak a magyarság supremáciáját és hegemoniáját tartja fön, de testvéreirel fogadja őket a magyar állameszme keretén belül, amelyből nem engedhetünk és nem fogunk engedni soha semmit!

Mert egy nagy dogma él minden magyar ember és minden jó hazafi lelkében és ezt saját érdekükben, idegenajku testvéreinknek is el kell fogadni: hogy itt, Európának ezen a helyén csak erős ország állhat fenn, csak egy erős állam küzdhet meg a körülöttünk leskelődő veszélyekkel és csak egy erős ország részesítheti összes fiait mindazokban a áldásokban és jótéteményekben, amelyeket egy ország a fejlődésnek, a felvirágzásnak eredményeiből és adományaiból adhat. Csak egy erős ország! Erős ország pedig Európának e helyén nem állhat fenn másképp, más állami formában s más állami alapokon és más karakterrel, mint egységes

„PETROZSÉNY és VIDÉKE” TÁRCÁJA.

A TÁRCA.

(Egy diák naplójából.)

Június 21.,

... Óh Annuskám! megbabonáztál szemekkel, mely vetekszik a tenger kékségével, megbüvöltél illatos hajaddal, mely hasonlít a lánghoz, talán azért is imádlak oly lángolóan. Ah! nem lehet a te szépséged hitvány prózában elmondani, ahhoz vers kell: csodálatos, büvös-bájós költemény. Ma irtam egy ilyen csodálatos büvös-bájós költeményt, a ligetben, mikor egy félreeső helyen rólad álmodoztam, vörös haju tündérem, Annuskám! Hadd legyen megörökítve naplómban:

„Vörös hajad lángol, ragyog,
Annak a bolondja vagyok.
Kék szemedben zöld sugár,
Kis kalapod félre áll.
Igy sohajtok bánatomban,
Eltem von' a középkorban.
Mért nem vagy te várkisasszony,
És én vándor troubadour!”

Nagyszerű! Igaz, hogy az utolsó két sort Inczedytől kölcsönöztem, persze az ő tudtán kívül, de hát ez csak afféle poetica licentia...

Június 22.,

... Ma Annuskánál voltam. Hárman voltunk az egész házban; Annuska, én és a szobalány. Elszavaltam Annuskámnak csodálatos, büvös-bájós költeményemet, de őt nem hatotta meg a vers, lebigyesztette bájos ajakát és ezt mondta: Hallja maga János! — Milyen boldogítóan bizalmas megszólítás. — Maga 1 éve kotnyeleskedik körülöttem, még sem tudja, hogy én a versei ki nem állhatom.

Szomorúan vágom zsebre büvös-bájós költeményemet.

— Tudja mit, — mondá Annuska. — ha nekem öreget akar szerezni, írjon egy tárcát, csakis, a tárcát tudom elolvasni, az gyönyörűséget szerez. Mi modern leányok annyira idegesek vagyunk, hogy csak ilyen rövid lélekzetű dolgokat vagyunk képesek élvezettel olvasni.

— Jó, feleltem én — írok egy tárcát. Olyan hangon mondtam, mintha nekem egy tárca megírása csak annyi fáradságba kerülne, mint a kalapom fejemre tevése.

— Küldje be vagy a „Pesti Napló”-nak, vagy az „Újság”-nak, ugyanis a papa e két lapot járattja; én ugyan járatom a „Kakas Márton”-t, de oda ne küldje, hisz ott nem vice valamit közölni. Édes János, megteszi ugye s hizelegve cirógatta meg arcomat. Ha közlik, engem boldoggá tesz s mint tehetséges, szép, reményű ifjut becsülni, sőt, sőt...szeretni fogom.

Ilyen biztatásra azt is meg ígértem volna, hogy az alvilági »Cerberust« is a földszintre felhozom.

Június 23.

Ma nem voltam iskolában. Csak nem megyek, mikor ilyen fontos feladat vár rám! Megírtam a tárcát! dicsőbb mint költeményem. Már el is küldtem. Szívszorongva várom az eredményt.

Június 25.

— Óh! nincs igazság! Délután Annuskáékhoz mentem. Köszöntem; nem felelt rá, csak gunyos mosollyal mutatott az asztalon fekvő két lapra. Odasiettem. Néztam a »Tárca« rovatot.

— Ne elől, hanem a szerkesztői üzenetekben nézzem csak szét!

Elállt a lélegzetem... szédültem... támolgásom közben ráléptem a kis Bodri kutya farkára, aki

elkezdett rémesen sivitani, amire aztán Annuska, tul akarván licitálni a kis Bodrit még rémesebben sikoltott. Berohant a szobaleány, az meg elkezdett nevetni s nekem, — nekem a fejem zugett. — Szóval mindkét lap kegyetlenül lehordott. Nem is maradtam ott tovább. De az ajtóból visszaküldttem dörgő hangon:

— De a »Kakas Márton« meglássa mily örömmel kap cikkemen.

Julius 1.

Ma kaptuk ki az iskolai bizonyítványokat. Három tárgyból megbuktam. Végtelenül el vagyok keseredve. Hiába szídom a tanárokat. Pedig ők az okai. Nem tudom mért haragszanak rám. Szép vakációra van kilátásom. Felháborodásomban, elkeseredésemben elmegyek vigasztalást keresni lelkem ideáljához.

Ahogy beszélék Annuskához (mindig én beszéltem, ő már két hete a Bodri illetőleg a tárcá miatt nem szól hozzám) belép a szobalány s egy lapot tesz az asztalra.

— Kisasszony, itt van a »Kakas Márton«.

— Oda rohantam, lázasan lapoztam, hogy nevemre akadjak. Végre az utolsó lapon a szerkesztői üzenetekben meglettam.

— P. J. — »Sok ostobaságot olvastunk már, de még ilyet nem«.

— Megsemmisültem — Annuska rám szegezte tenger kék tekintetét és hidegen szólt:

— Uram, ha ön olyan tökkel ütött, hogy még olyan tárcát sem tud írni, melyet a »Kakas Márton« közöl, én megszakitok önnel összekötöttest. Engem nem kompromittál. Adieu!

Nem tudom, hogy távoztam, hogy értem haza, csak azt tudom, hogy itthon az ágyamra vetettem magam és keservesen zokogtam.

— Isten veled, tündérművek legfényesebbike, óh Annus! Vigyen el az ördög minden átkozott vers és tárcá írást. Soha, de soha nem írok tárcát.

Bánati.

Gyermek előadás.

Amint a könyvekből olvassuk, régen-régen mások voltak az emberek és más volt az iskola is. Kapcsolatosan a nevelés azon a csapáson haladt, amely az akkori időknek oly igen megfelelt. A tanítási eredmény pedig — eltagadhatatlanul — nemes és eredményes akkor. Ma már egy kicsinyt másként áll a dolog. Az emberekkel, azok erkölcsi felfogásával, a szellemi világgal megváltozott az iskola benső élete, nemcsak, de a munkájának eredménye is. A régi iskolában külsőségek nélkül nemesen egyszerű mesterek oktatták a gyermeket mindarra, ami az emberi egyszerű lélekkel összefért. Mesterkélttség nélkül, de annál több szíves szeretettel haladt a tanítvány és tanító — kéz-kézben — azon az uton, amely a szellemi és erkölcsi élet birodalmába vezet. Az a világ bizony az egyszerűség világa volt.

Az idő azonban új fordulatot vett. A lélekkel megváltozott az iskola. De megváltoztak az iskolával szemben az igények is. Ma már nem tartalmat várunk az iskolától, de bizonyos külsőséget. Ma már az a nevelés, amely az emberből embert csinál, általánosságban nincsen meg. Az iskola új csapáson halad. Munkaprogramja bizonyos külsőségekben és bizonyítványadásban összpontosul. Azok a régi leszűrt elvek, amik abban az iskolában oly igen beváltak: nevelésesek ma. Az a fő, minél többet mutassunk. Mindegy az, ha pozitívum nélküli is az a munka, a melyet a mai tanító végez. De soknak lássék. Szóval ott vagyunk, hogy az iskola nem mindig a tudás és erkölcsi élet letéteményese, de igenis bizonyos felületen, de tetszetős munka végzője, a melyet azonban vár, sőt követel tőle a társadalom is.

Ez az oka aztán annak, hogy az a tanító, aki nem tud az étellel megalkudni, aki nem áll sorjába ennek a mai felfogásnak, aki nem azért tanít, hogy bizonyítványt és mondjuk jó bizonyítványt adjon, nem kedvelt ember a szülők világában. Az iskola adja meg a tanító egyéniségét és nem viszont. Sőt látunk tanítókat, akik általában és lesznek századvégiek azért, hogy beletudjanak illeszkedni a keretbe. Mennyi nemes intenciót látunk elmorzsolódni így. Mennyi jó embert meghasonolni önmagával. Amikor nem tagadhatjuk el az iskolának bizonyos, a népeletre vetődő hatását, annak rossz iránybani fejlődését — látjuk. Lehet, hogy ezt a mai élet magyarázza; lehet, hogy a társadalom ezt így kívánja. Azonban ha ez így megy, iskoláinkból csak a falak maradnak meg — tartalom nélkül.

A petrozsényi áll. elemi iskola tanítókara nagy buzgalommal rendezett gyermekestélyén ott voltunk, láttunk és hallottunk és nem veheti senki rossz néven, ha elmondjuk azt, ami ezután az este után elfoglalt bennünket. Amit ott láttunk, maga az mind szép volt — külsőségeiben. Hogy tartalmilag meg volt-e a kellő eredménye annak a gyermek előadásnak? Azt általános nevelő-szemüvegen nézzük.

A gyermek előadásokról többször elmondtuk a nézetünket. Részint esetenként, részint öletszerűleg. És az ma is a megcsontosodott véleményünk, hogy nevelői hatása azoknak — negatív. Mert ellenkezik a nagy valószínűséggel: az igazsággal. Ami nem természetes, ami bedressirozott vagy affektált, nem igaz. Ami nem igaz, az nem iskolába való. Ami nem iskolába való, az nem lehet nevelői munka. A gyermekelőadásokban semmi természetesség nincsen. Az egész dressura. Így ezeket nevelői oktatásra felhasználni nem lehet. Aki nem akarja megérteni, annak fölösleges azt magyarázni. Azonban legyen szabad egy érdekes jelenségre rámutatni. Ott volt pld. azon az estén a kis Salló gyerek. Szaválása a legnagyobb fokban elfogadható volt. Majdnem öntudatos. Egy vers előadása ami az ő munkája. Ez az iskolai élet tudatos kihasználása. Verset, nemesen, egyszerű, vagy mesterkelt verset annak a gyermeknek, ha már előadhatni akarunk vele. De nem cselekvényes gyermekszínművet adjunk a kezébe, a melyhez mozgást, gesztust, cselekvőérzelmet is akarunk teremteni. Mert megadhatjuk talán azt a gyermeknek óriási gyakorlattal, de soha sem természetesség az. A látványosságoknak — gyermekkeretben — sem vagyunk barátai. Az egyszerűségnek, a természetes mindennapiasságnak a megcsufolása az egész úgy is van ebben az affektált, nagyzó életben sok olyan, amit vitatunk kellene. Pld. ez is olyan féle. Miért vigyük mi azt a gyermekeink közé?

Egészen más az ének. Ami szép, ami nemes, ami nemzeti, ami mienk: az lelkesedéssel tölt el és az a tanító, aki ezen a téren tesz, ha csak egy parányit: de-

rekas munkát végzett. Örömmel láttuk Salló igazgató munkáját. Szabatos, szép ének — ha mindjárt színházban is — nagyon értékes. (Jobban szeretjük azonban azt a vizsgán hallani — gyermektől.) Tudjuk, hogy nehéz napok voltak azok, amiket muzsikával töltött azok között a gyermekek között, akiket még a pontosság a fegyver eredménye és nemtudatosság. Majd ha ezt eléri, akkor fogja ő megtalálni azt a mérhetetlen örömet, a mely jól végzett munka nyomán fogja el a tanító-lelket. Egy megjegyzésünk azonban itten is van. Amit az iskolába viszünk, legyen igaz. A mesterkelt, mondvascinnált vers, ha magyar népdal nótájának van is összekötve, nem magyar léleknek, nem magyar gyermeknek és tanítónak való. A magyar költő verse, magyar dallammal ha összefoly olyan virág, amely megrészegít. Az a vers azonban költője legyen és a dallam magyar lélekből fakadjon.

Az a nagy előkelő közönség, amely azt az előadást végignézte, gyönyörűséggel hallgatta a gyermekek előadásait. Szülők voltak többnyire. És ez mindent magyaráz. Mi is szívesen látjuk a nekünk valót. De amit itt őszintén elmondtunk, anélkül, hogy szóharcot akarnánk provokálni, a mi lelünkben régi, leszűrt megjegyződés. A gyermeki lélek közvetlen, egyszerű megnyilatkozása olyan nekünk, mint a nyári harmat a virágnak. De a mesterkéltiséget sehol, különösen pedig nevelési területen, nem szeretjük látni. Az élet léptenyomon igazol bennünket. A tanítónak fáradnia kell. Bár az a fardság egy parányi terület meghódítását eredményezné ott, ahol mesterkélttség nélküli ember-lelket formál a nevelő.

Mint szakvéleményt minden megjegyzés nélkül közöljük a fenti cikket ama elvnl fogva, hogy a tárgyi-lyagos bírálatnak és véleménynyilvánításnak pro- és kontra mindenkor helyt adunk. Tudjuk jól, hogy a szülők, sőt tanítványok nagyrésze a gyermekelőadásokra vonatkozó nézetével a fenti érvelés nem találkozik, de a kérdés annyira fontos, hogy objektív megvitatása elől lapunk ej nem zárkozhatik.

Magáról az előadásról hírlapi tudósításunk — az elvi álláspontoktól eltekintve — a következő:

Május hó 30-án esti 7 órakor a Wagner-szálloda nagytermében szép számmal képviselve volt értelmiségünk színe-java, társadalmi életünk előkelősége. A műsor minden száma gondosan volt kiválogatva s a rendezés tapintatosságára vall és a betanítás nagy munkáját dicséri. A fel-fel zugó tetszés nyilvánulás megérdemelt honorálása volt a rendező állami iskola igazgató, tanítónők és tanítók buzgó fáradozásának és a gyermekek ügyességének. Az énekek: «Tavaszi dal», «A rétalji faluvégen», «Huszár dal», «Népdal-egyveleg», «Csóri cigány» precízen előadva elismert hatást keltek. Schlett Stefánia V. oszt. tanuló szaválata: «Éjliátogatás» Gyulay Páltól, a költemény minden szépségét érvényre emelte. Salló Ferike III. oszt. tan. Ábrányi Emilnek «Kossuth sirja» című remek költeménye előadásával a szó igazi értelmében elragadta a közönséget. Amit produkált ez a gyermek, az nemcsak a tanítás érdeme, de az ő rátermettségének, egyéni kvalitásának méltán csodáld produkciója volt. A «Jákob álma» olyan elbűvölő, káprázatos előképet tárt a szemlélő elé, melytől alig tudtunk megválni. Ugyan ilyen volt a «Magyar fonó» életkép is, melyben úgy az ének, mint a tánc pompásan sikerült. Különösen is kiemelendő az előtáncosok Dávid Eleonóra és Angyel János kiváló ügyessége. «A százesztendős láda» Ágai Adolf gyermekek számára irt kedves rigjátékanak főszerepeiben: Török Juliska V. o., Griller Lajos IV. o., Fábri László IV. o. tanuló s kisebb szerepeikben: Klinga László IV. o. és Varga Róza III. o. tanuló igazi életet vittek a szépen diszlevezett színpadra.

A hálás közönség mindvégig, fél 11 óráig gyönyörködött a gyermekek ügyes produkcióiban s őszinte elismeréssel adózott a rendezésért s a nyújtott élvezetért.

KÜLÖNFÉLÉK:

— **Boldog ünnepeket kívánunk lapunk t. olvasóinak és munkatársainknak.**

— **Kinevezések.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a petrozsényi (zsilvölgyi) állami szénbányászathoz Kosztela János magán-bányagondnokot bányatanácsossá; Kantner János bányamérnököt főmérnöké és Kekel János magán-bányamérnököt bányamérnöké kinevezte.

— **Esküvő.** Osztrovszki Móric, Katz Saroltával folyó évi június hó 23-án d. u. 5 órakor Petrozsényben a Szokol-féle házban az izraelita hitvallás szerint tartja egybekelési ünnepélyét.

— **A közgyűlésből.** Petrozsény község képviselő-testülete f. hó 2-án d. u. 3 órakor a tagok élénk érdeklődésével rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a képviselőtestület: 1. tudomásul vette a Szokol Miklós-féle ház 38.000 kor. vételárának kifizetését; 2. elhatározta, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez felirat intéztessék a Malea-patakvidnek még a folyó évben leendő kiépítése iránt; 3. a petrozsényi m. kir. járásbíróóság elhelyezésére vonatkozólag az igazságügyi kincstárral a szerződést megkötötte; 4. a kereskedelemügyi miniszterhez felterjesztést intéz a fűtőházak áthelyezése iránt; 5. A Barcsay-féle háznak a község részére 125.000 koronáért történt megvételére vonatkozó szerződést elfogadta s a 30 nap közbevetésével megejtendő névszerinti szavazás napját kitűzte; 6. a község bel- és külterületén a lakóházak új számozását és az utcák elnevezését elrendelte; 7. a III. oszt. kereseti adókiadó bizottságba Halász Sándort és Gross Hermant megválasztotta; 8. az 1903–1907. évi községi és közmunka zárszámadások közszemlére vételét elrendelte s ezek tárgyalásának idejét kitűzte; 9. a községi rendőrök létszámát kettővel szaporítva tízre emelte; 10. a banicza-hegylivádiai közbirtokosság által beperesítés útján igényelt s tévesen a község nevére irt erdőről lemondott. A határozatokat az előjárásági javaslatok értelmében egyhangulag hozta a közgyűlés, mely d. u. 5 órakor véget ért.

— **Évzáró vizsgálatok sorrendje** a petrozsényi áll. elem. iskolában 1907/8 tanévben. Június 16-án d. e. 8 órakor az iskola összes osztályaiban vallásból, d. u. 2—4 ismétlősök vizsgálja; 17-én d. e. 8—10-ig az I-ső leány, 10—12-ig a II-ik fiú osztály, d. u. 2—4-ig III vegyes osztály; 19-én d. e. 8—10-ig I/a fiú, 10—12-ig I/b fiú osztály d. u. 2—4-ig III—IV-ik fiú osztály; 20-án d. e. 8—10-ig II-ik vegyes, 10—12-ig IV-ik vegyes osztály; d. u. 2—4-ig V—VI-ik vegyes osztály, ennek befejezése után záró ünnepély. Június 22-én d. e. 8-tól a magánvizsgálatok tartatnak meg. Az osztályvizsgálatok napjain megtekinthetők a kiállított kézi munkák.

— **Nyugtázás.** A petrozsényi áll. iskola tanító-testülete által f. évi május hó 30-án rendezett gyermek-előadásra felülfizettek: Róth Flóris 18 kor., Andreics Jenő 8 kor., Henrich Viktor 6 kor., Priváry Géza 5 kor., Janza Vazul 4 kor., Barcsay István 4 kor., dr. Oláriu Miklós 3.40 kor., Griez Ferenc 3.20 kor., Buday János 3 kor., N. N. 3 kor., N. N. 3 kor., Czirbesz Dezső 2 kor., dr. Csatt Aurél 2 kor., Fehér Ignác 2 kor., Kopecky Béla 2 kor., Klinga József 2 kor., Vojtás N. 2.40 kor., Sopp Adolf 2 kor., Schreiner József 2 kor., Váradi Vilmos 2 kor., Brassay József, Buray Lajos, Derzi Ödön, Esztergályos Ágoston egyenként 1.40., Polgár Lajos, N. N., 1—1 kor., Polyák Gusztáv, Mandl N. 80—80 fill., Deák Lajos 60 fill., Biskoroványi Ernő, Frölich N., Horváth N., Korpádi Romulusz, György Péterné, Pfeiffer Anna., Szántó Sándor 40—40 fillér. A szinpad felserlelést a bányaitisztító kaszinó érdemes vezetősége, a piros és zöld görögtűz anyagát, mint saját kiváló készítményét, Graffius Vilmos gyógyszerészt a szinpad felállításához szükséges faanyagot pedig Polyák Gusztáv ingyen bocsátottak rendelkezésre. Végül a magyar soló-tánc ügyes betanítása Reich Károly táncmester érdeme. Úgy a felülfizetésekért, valamint a kölcsön és ingyen adott tárgyakért, meg a táncitanításért az áldozatkész érdeklődőknek itt e helyen is hálás köszönetét nyilvánítja az

Igazgatóság.

— **Az Országos Művezetők 47. ker. Egyesülete** 1908. június hó 14-én az Altiszti kaszinó kertjében júniálist rendez. Kezdeté délután 3 órakor. Kedvezőtlen idő esetén következő vasárnap. Beléptidj: Személyjegy 1 korona, családjegy 3 személyig 2 korona. A tiszta jövedelem a Művezetők özvegy- és árvaalap javára fordítatik. Tánchoz Péter Károly újjászervezett zenekara működik. Kerti villanyvilágítás, világposta, serpentin, confetti csata. Kik meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak forduljanak Angyal Antal elnökhöz.

— **A petrilla-deákbányai ifjusági egyesület** folyó év június hó 7-én (Pünkösöd első napján) a volt Nuszbaom-féle kertben szórakoztató előadással, világpostával, különféle versenyekkel és tánccal egybekötött júniálist rendez. Beléptidj: Személyjegy 80 fillér, családjegy 2 korona 40 fillér. A mulatság kedvezőtlen

időben (Pünkösöd második napján) tartatik meg. Felülfizetések köszönettel fogadottnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Ételekről, italokról és jó zenéről gondoskodva van.

— **Táncmulatság.** (Pünkösöd első napján) a Wagner szálloda tánctermeben, táncitanításom alkalmával 1908. június hó 7-én táncmulatságot rendezek, melyre ezután a tánc kedvelőket tisztelettel meghívom Reich Károly okl. táncitanító. Kezdeté este 8 órakor. Beléptidj: Személyenkint 1 korona. Jelszó: Jókedv és egyszerűség! Tánc kivilágos-kivirradtig.

— **A közlegelő használatára vonatkozólag** a m. kir. földmívelésügyi miniszter a m. kir. igazságügyminiszterrel egyetértőleg hozott határozata szerint ha a közös legelő tulajdonosainak valamelyike az őt illető osztatlan hányadrész fejében önhatalmulag kihat egy darabot a legelő területéből s azt kizárólagos birtokába veszi: ez a tény a többi társtulajdonosok jogának megsértésén felül sérti azt a közérdeket is, amelyet az 1894. XII. törvénycikk úgy akart biztosítani, hogy 12. §-ában a közös legelőt csak a földmívelésügyi miniszter engedélyével jelentette ki feloszthatónak, valamint sérti az 1890. évi 20326. I. M. sz. alatt kiadott igazságügyminiszteri rendelet 1. §-ában foglalt azt a jogszabályt is, hogy a volt urbéresek részére az urbéri rendezés, tagosítás, vagy elkülönítés alkalmával közösen kiadott birtokilletőségeknek, vagy ezek egy részének egyéni kinti felosztása jogérvényesen csak az urbéri ügyekre nézve illetékes kir. törvényszék közbenjárásával, vagy utólagos jóváhagyásával történhetik meg. Magánjogilag tekintve a kérdéses cselekmény a törvényes birtokállásnak és a tulajdonnak oly megtámadása, mely bírói uton, mégpedig ha a birtokháborítás óta egy év még el nem múlt, sommás visszahelyezési keresettel, különben pedig rendes tulajdoni keresettel megtorolható s megtorlandó. A kérdés csak az, hogy a vonatkozó keresetet ki indítsa? Erre első sorban kétségtelenül a birtokháborítón kívüli tulajdontársak vannak jogosítva. Ha azonban ezek, vagy ezeknek bármily csekély része sem volna hajlandó a per megindítására, a földmívelésügyi miniszter szintén bír felperességi joggal, illetve a per megindítására a tisztí ügyészt utasíthatja. Mert miután az 1894. évi XII. törvénycikk 12. §-a értelmében a földmívelésügyi miniszter van hivatva a közlegelő közösségben maradásá fölfőt örködni, megilleti az a jog is, hogy ennél fogva a közösségnek megfelelő birtokállás megtámadása ellen a bírói segítyt igénybe vehesse.

— **Közhasználatu tényezőapaállatok beszerzése tárgyában** a m. kir. földmívelésügyi miniszter rendeletileg intézkedett, mely szerint az 1894. évi XII. t.-c. 6. §-a nem állapítja meg azt, hogy az osztatlan közös legelők érdekeltsége köteles a köztenyésztésre szánt apaállatok beszerzéséről gondoskodni. E törvényszakas csupán azt rendeli, hogy amennyiben a közlegelőbirtokosság saját elhatározásából a törvény 31. §-a alapján maga kíván közhasználatra szolgáló apaállatok beszerzéséről gondoskodni, úgy, a közös állattenyésztés és apaállattartás módozataira nézve a birtokosok közgyűlése illetékes határozni. Az idézett t.-c. 25. §-a egyébként a beszerzés kötelezettségeinek szabályozására nézve megfelelő rendelkezést tartalmaz, amennyiben kimondja, hogy a közös használatra szolgáló apaállatok megszerzéséről, elhelyezéséről és tartásáról a község, illetve a birtokossági tanács gondoskodik. Tekintve, hogy ezen törvényszakas harmadik bekezdése mint kötelezett érdekeltséget csupán a községet említi, a törvény fentebb idézett szavai csak úgy értelmezhetők, hogy elsősorban mindenkor a községet mint erkölcsi testületet terheli azon kötelezettség, hogy a közös apaállatok költségeit saját költségvetésében előirányozza. A birtokossági költségvetések és számadások csak az esetben tartalmazhatnak apaállattartási tételeket, ha a birtokosság saját elhatározásából szerez be köztenyésztésre szánt apaállatokat. Ha egyes helyeken az állattenyésztési kiadásokat a legeltetési díjakból fedezik, a törvény 10. §-ában jelzett kivétel mellőzésével s ezen gyakorlatot a birtokosság közgyűlése fenn kívánja tartani, ily határozat egyértelmű a közös apaállattartás terheinek elvállalásával s ez esetben önként értendő, hogy az apaállattartás költségei nem a község, hanem a birtokosság költségvetésébe irányzandók elő.

— **A Koczka-féle állatsereglet** tegnap óta a petrozsényi piactéren tartózkodik országszerte ismert elsőrangú vállalatával. Minden nap délután öt órakor és este 8 órakor nagy idomítás a köröndös vasketrecben, etetéssel egybekötve. Naponta fellépnek ifjabb Kocka Antal, mister E d u a r d o, miss B e a t a és miss J o z e f i n e, itt még nem látott mutatványokkal. Rendkívül

érdekesek a 12 tagból álló oroszzláncsalád mutatványai. Láthatók: tigrisek, párdúcok, medvék, sakálók, lámák, hiénák, majmok stb. állatok, mind igen szép példányok. A helybeli és vidéki közönség figyelmébe ajánljuk.

258—1908. szám végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brassói és a bécsi cs. kir. járásbíróáságnak 1907. évi Sp. III. 295/4 és C. II. 654/4 számú végrehajtást elrendelő végzése következtében Dr. Kölczé Károly ügyvéd által képviselt Özv. Hidi Józsefné brassói lakos javára és Saxl Maximilián bécsi ügyvéd által képviselt Fellingner és Hasszinger bécsi cég végrehajtató javára Mindszenti György plébános lupényi lakos végrehajtást szenvedő ellen Özv. Hidi Józsefnének 135 K. tőke, ennek 1904. június hó 21. napjától számítandó 5 % kamatai, és eddig összesen 80 kor. 10 fillér, Fellingner és Hasszinger cégnek 510 kor. tőke, ennek és pedig 330 kor. után 1903. január hó 15-től járó 5 % kamatai 1906 január hó 29-ig 291 kor. után 1906 évi szeptember hó 29-től és 240 kor. után 1904 évi március hó 1-től járó 5 % kamatai és eddig összesen 63 kor. 66 fill. perköltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül foglalt és 2654 korona 10 fillérre becsült szobabútorok, felszerelések, edények, fehérneműk, könyvek és ruhákból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbíróáságnak 1908. évi v. 428 4 számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Lupény községébe végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására **1908 évi június hó 19-ik napjának d. e. 9. órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is eladni fognak.

Az előírt ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pujon, 1908. évi május hó 25. napján.

Biró János
kir. bír. végrehajtó.

Népzenekar Petrozsényben.

Petrozsény és vidéke rohamos fejlődésével fokozódnak a népzenekar szervezése és működése iránt táplált igények is. Ezeket a jogosult igényeket van hivatva kielégíteni vezetésem alatt és közreműködéssel az eddig Petrozsényben buzditó pártolásban részesült s most újonnan szervezett Mezey Ferencz-féle zenekar.

Világvárosokban: Párisban, Londonban, Berlinben s hazám fővárosában: Budapesten s több vidéki nagyvárosban, legutóbb Nagyváradon mint zenekarvezető közmegelegedésre működtem s legfőbb törekvésem leendő, hogy vezetésem alatt az itteni zenekar minden eddigiek fölött, sőt az egész vármegyében méltán elsőnek, a legjobbnak legyen a művelt közönség által elismerve.

Bálak, lakodalmak, ünnepélyek és rendezett mulatságok, vagy estélyek alkalmával előzékeny, készséges szolgálatunkat a legszerényebb honorálásért bátorkodunk felajánlani.

A nagyérdemű intelligens közönség kegyes pártfogását kéri s hegedű tanításra is jutányos feltétel mellett ajánlkozik,

kiváló tisztelettel:

Mezey Ferenc
zenekartulajdonos.

Gagyó Géza
zenekarvezető,
szólójátékos és karmester.

Kóser libazsir

= kapható helyben =

ICZKOVITS LEBÁNÁL

lakik: Dombora László ur udvarán.

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat gyorsan és alaposan kipusztítja; üvegben —.30, —.60 l.— és 2.— koronáért kapható.

TIRGRAM TINKTURA

Csakis poloskák ellen üvegben —.40, —.80, 1.20, 2.60 és 5.— koronáért kapható minden jobb drogériában, fűszer- és festék-kereskedésben, ahol Tirgram-Plakátok ki vannak függesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM” névre. Gyár:

Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

Válasz

mindazon támadásokra, melyek az impregnált és szelektált (válogatott) takarmány répmagjára (csillag védjeggyel) vonatkoznak.

Mindezeig hallgattunk azokról a rendszeresen folytatott támadások és gyanúsításokról, melyek szóban és írásban érintették a nagytekintélyű Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedő céget Budapesten.

De miután a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” lapjának legutolsó számaiban a „Jaensch” nevet is említi, ezennel a következőket jelentjük ki a nyilvánosság előtt:

1. Minden egyes bál csillagjegyű védjeggyel és eredeti ölmazárral ellátott takarmány répmag, melyet a Mauthner Ödön cégnek szállítottunk, tényleg impregnálva is lett. — NEM IGAZ tehát, ha Rázsó tanár ur vagy a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” lapjának szerkesztősége ennek ellenkezőjét állítják.

2. Minden egyes bál takarmány répmag, melyet ami ölmazárunkkal a Mauthner Ödön cégnek szállítottunk, teljesen kifejezett, nehéz eredeti jelleggel bíró anyarépákból származik, melyet tápérték tartalmára nézve laboratóriumunkban egyenként megvizsgálunk. — NEM IGAZ tehát, ha Rázsó tanár ur vagy a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” vezetőisége ennek az ellenkezőjét állítják.

3. Sohasem kértük a Német Gazdasági Egyesület-et, hogy tenyésztésünket a magtenyésztési törzskönyvbe beiktassa. NEM IGAZ tehát, ha ezt bármely oldalról is állítják. — Az az állítás SEM IGAZ, hogy répmag tenyésztésünk bevezetésére vonatkozó kérelmünket a „Német Gazdasági Egyesület” bíráló bizottsága visszautasította volna, mert eziránt sohasem folyamodtunk.

4. IGAZ AZONBAN az, hogy minden nagyobb, szolid tenyésztő német cég az anyanövény kiválasztása által igyekszik termékeit megjavítani, — hogy velünk együtt létezik sok magtenyésztő, ki a laboratóriumban való egyenkénti vizsgálattal a takarmányrépa minőségét javítja, ami nem tévesztendő össze a szokásos szem-mérték után való válogatással, melyet minden gazda egyedül is eszközölhet. Ezen eljárás természetesen össze sem hasonlítható és elenyésző értékkel bír a vegyi vizsgálat alapján kiválasztott anyarépákkal szemben.

5. Igaz végül, hogy nincs oly szolid német takarmányrépa magtermelő, ki szelektált (válogatott) anyarépáról származó eredeti magvait olcsóbb áron bocsátja forgalomba, mint mi.

Az igen tisztelt gazdaközönség eléggé intelligens, hogy a mi nyilatkozatunkból levonja azt a következtetést, hogy mely indító okokra vezetendő vissza az a hajszá, melyet a mi szelektált (válogatott) anyarépákról tenyésztett impregnált takarmányrépmagunk ellen indítottak, s e hajszának fővonásaiban ne lásson mást, mint gyűlöletet és irigységből fakadó gyanúsításokat.

Ha nálunk terjesztenek ehhez hasonló irigy, valótlan állításokat, az illetők ellen megindítják a büntető eljárást.

Aschersleben, 1908. április hó.

5—6

Gustav Jaensch & Co.
magtermelési részvénytársaság.

Eladó ház.

A kálvárián egy 2 szoba, konyha, folyosó, jó karban lévő melléképületekkel ellátott lakás eladó.

Tudakozódni lehet: a kiadóhivatalban.

Értesítés.

Petrozsény és vidéke n. é. közönségének b. tudomására hozom, hogy Petrozsényben a Malea-utcában Doda Károly házában lakom, hol minden a

..szoba-festészethez tartozó..

munkákat a legdiszesebb kiviteltől, a legegyszerűbbig felvállalom, főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a n. é. közönség bizalmát mindig kiérdemeljem.

Pontos és jó munkáért felelőséget válllok! Kívánatra, bár mely időben házhöz mintákkal együtt eljövök.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve tisztelettel:

Schwarz Simon
szobafestő.

Épület- és butorasztalos.

Tisztelettel felkérem Vulkán és vidéke igen tisztelt közönségét, hogy építkezés és butorrendelésnél hozzám bizalommal fordulni szíveskedjék, amennyiben legjobb minőségű száraz anyagimból a legszolidabb és legizlésebb kivitelen a legjutányosabb áron és legpontosabban készíték: épület-, butor-, portál, szóval a faipar körébe tartozó munkákat.

Kiváló tisztelettel:

SZÜLE JÁNOS
asztalosmester, Vulkán.

11—12

Első petrozsényi
könyvnyomda és
könyvkötészet

Van szerencsém Petrozsény és vidéke mélyen tisztelt nagyérdmü közönségének

tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló könyv- és papirkereskedésemet ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. Tanszerek-, rajz- és íróeszközök, tankönyvek, imakönyvek, albumok stb. nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák stb. kereskedésemben jutányos áron kaphatók

Midőn a kultúra tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben nyomdát állítottam, a társadalmi életnyilvánulás követelményeit kielégítendő hírlapot indítottam, hogy a sajtó erejével a hazafias célt szolgáljak. A kezdett nehézségeivel küzdve, anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmesszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek a haladás, a fejlődés kívánalmainak kielégítését szem előtt tartva KÖNYVKÖTÉSZETET rendeztem be gépezettel, a legmodernebb eszközökkel felszereltem s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Teljes tisztelettel:

FIGULI ANTAL.

Hivatalos- és
magánnyomatványok.

Papir-, rajz-
és
könyvkereskedés.

„Petrozsény és Vidéke”
kiadóhivatala.

NYOMATOTT FIGULI ANTAL GYORSSAJTÓJÁN PETROZSÉNY.